

De Heraut

voor de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 29 November 1914. N°. 1923.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz.
Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elken regel meer f —.20.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven f —.12 per regel.

Van de Voleinding

CL.

VIJFDE REEKS.

XII.

Dewelke is het beeld des on-
stijlen Gods, de eerstege-
borene aller creature.
Colossensen 1: 15.

De klaarheid van Gods zelfopenbaring in het creatuur neemt derhalve toe naarmate het creatuur hooger staat. Ze is klaarheid in het plantenrijk dan in het rijk van stof en metaal; in dit plantenrijk klaarheid in ceder en orchidee, dan in wilg en netel; klaarheid weer in het dierenrijk, met opklimming van de made en slak tot adelaar en leeuw; klaarheid, met zeer grooten sprong zelfs klaarheid, in de bezielde creaturen van engelen- en menscheit; in deel verdonkerd in ons gevallen geslacht, en alleen in de engelenwereld, die niet viel, is ze klaar doorzichtig gebleven. Maar alle creatuurlijke klaarheid en doorschijnendheid wordt weer op eenmaal geheel in de schaduw gesteld door den Zoon des menschen in zijn staat van verheerlijking. Die verheerlijkte Christus voer op naar een hem toegewezen plaats in het Heelal; in die plaats openbaarde zich de presentie van het Goddelijke Ik in zijn hoogste majesteit; en toen nu Christus op die geheel eenige plek in het Heelal zijn plaats had ingenomen, sprak 't vanzelf, dat de creatuurlijke openbaring, in de menscheit, natuur van den Zoon des menschen alle voorafgaande openbaring in het schepsel, en zoo ook die in de engelenwereld, verre te boven ging. Van het oogenblik af, dat de verheerlijkte Zoon des menschen, en zulks wel tot in zijn lichamelijke, eindige gestalte, de hem toekomende, en hem geheel eenig aangewezen plaats in het groot Heelal had ingenomen, was op die plek de Troon Gods, het Vaderhuis, de allervolmaakte openbaring van Gods tegenwoordigheid, en daarom kan gezegd worden en moet telkens herhaald worden, dat de Middelaar hier plaats nam aan de rechterhand der kracht Gods. God Drieëinig en zijn volkomen beeld in den Zoon des menschen, in heilige weerklaatsing.

Hiermede was in het groote proces der Voleinding het eerste groote rustpunt bereikt. Er was na den val in het Paradijs reeds allerlei voorafgegaan, dat het pad voor dit hooge genadebetoon ontsluitte, maar er was dusver nog geen hoeksteen gelegd voor dien nieuwen bouw, die zich voldeinden zou in de nieuwe aarde onder een nieuwen hemel. Er was op de eerstgeschapen aarde, nadat 's menschen val den vloek over haar had doen komen, allerlei chirurgische en medische hulp, als we ons zoo mogen uitdrukken, aangebracht. Uit het Paradijs was het levensproces van ons menscheit geslacht overgebracht naar den met vloek bedroeven akker met zijn doornen en distelen, met zijn roofdier en pestilentie. Dat was de machtige operatie. En toen kwam de algemeene genade, of de Gemeene Gratie, om het snerven van de wonde te verzachten; en voorts midden in de sfeer van die Gemeene Gratie de eerste ritseling van de Bijzondere genade, zoodat het optreden van Gods uitverkorenen mogelijk werd. Dit liep uit op afzondering van een geheiligd volk; in dat volk scheen 't profetisch licht, sprak priesterlijke vertroosting in de offerande, en openbaarde zich nu en dan reeds wat heenwees op Immanuel. En toen is met de geboorte van Immanuel de indaling van het hemelsche wel reeds gekomen, maar nog gedeelt, omsluitend, in staat van vernedering, zoo dat 't uittiep op Gethsemane en Golgotha. En eerst toen nu op den derden morgen van in dood en graf scheen weggezonden en verloren, in nieuwen glans zich verheef en verrees, brak het nieuwe dat komen zou, door, zoodat nu de hoeksteen voor den nieuwen bouw kon gelegd worden. Dit nu kon niet op deze aarde geschieden, want deze aarde was onherroepelijk veroordeeld en zou te niet gaan, om eerst daarna uit haar puin het vernieuwde leven te doen opkomen. De inzet hiervan nu moest daarom in een geheel andere levenssfeer, onder de heerschappij van een gansch andere orde van zaken, tot stand komen, en dit is geschied op het oogenblik, toen Jezus, in lichamelijke gestalte, in het brandpunt zelf van Gods heilige tegenwoordigheid zijn plaats heeft ingenomen. Hiermede was de eerste steen gelegd, en straks zou de kroonlijst van den nieuwen bouw van het Heelal voltooid zijn. Zoo was nu de Voleinding in te wachten. Het had Gode behaagd niet voor altoos, gelijk het van eeuwigheid af in het verleden geweest was, op zichzelf, als enkel

Geestelijk Wezen, zonder iets bij zich, voort te bestaan. Zijn eeuwig voornemen waarborgde het straks voortkomen uit het niet van een schier onmetelijke, waarneembare Schepping, en wel van een Schepping, die een tweeledig karakter zou dragen; eensdeels geestelijk in 't onzienlijke, en anderdeels stoffelijk in 't zienlijke. In hoogste harmonie opgevoerd, zou 't creatuur menscheit, dat immers het hoogste product van deze harmonieuze inwerking zou zijn, Gods Beeld om aanbiddende bewondering roepen, en van uit zijn eersten aanvang zou de ontplooiing van deze heilige harmonie tot in de volmaakteid doorgaan, om zoo eerst den vollen afglans van Gods majesteit in zijn Schepping te doen schitteren, en het creatuur tot een ongestoord zalig zijn in Gods nabijheid te roepen. Dat alles nu was verstoord. Het lag in puin. Er moest een nieuwe bouw komen. Die nieuwe bouw is niet van het schepsel, maar van God uitgegaan. Voor dien nieuwen bouw kon God Drieëinig niet 't creatuur bezigen. Dat was er onbruikbaar voor. Daarom is toen de Zone Gods in het creatuurlijke leven ingegaan, heeft onze natuur, als hemzelf eigen zijnde, aanvaard, en heeft zich in 't diepst van onze ellende vernederd. Maar om toen dan ook met behulp van wat hij uit ons en van ons aannam, een nieuwen toestand tot aanzijn te roepen, die, voor ontwikkeling vatbaar, ten slotte als vanzelf op de Voleinding zou uitloopen.

In den Christus waren daartoe alle elementen voorhanden. Hij was van Adams geslacht. Hij droeg onze natuur. Hij was bekleed met onze lichamelijke gestalte. Menscheit was geheel zijn levensopenbaring wat den vorm betreft, en in dien menscheit vorm deed hij hoogere machten werken. Daarom nu heeft de Christus, na zijn verrijzenis, deze aarde, d. i. het terrein waar het oude huis op stond, verlaten, wijl dit huis straks in puin zou vallen, en toen heeft hij in de Engelenwereld zich een nieuw terrein gekozen. Hier is de nieuwe bouw toen begonnen. Maar toch was hij de tweede Adam. En dank zij dit opvaren van Christus ten hemel en van zijn zitting in het gestoelte der verheerlijking, zal eens de vrucht van zijn verhooging daarin schitteren, dat 't God, alles en in allen zal zijn, juist zoodaas het bij de oorspronkelijke Schepping beoogd, maar door satans demonisme en 's menschen val verhinderd was. Het zwaartepunt is door Jezus opvaren ten hemel van beneden naar boven verplaatst.

Bedenklijk in hooge mate wordt het nu, indien wij, in dien nieuwen stand van zaken, aan ons heimwee naar Immanuel toegeven, hem ons wel in dien hoogsten hemel der hemelen, in die engelenwereld, in die heerlijke levenssfeer denken, maar geneigd zijn, om hierbij zijn menscheit natuur al te natuurlijk voor te stellen, en er veelszins toe overgaan, om ons aanstonds te verliezen in de aanbidding van den Zoon Gods, d. i. van den Tweeden persoon van de Drieëenheid. En toch hierop stuit men gedurig. Dan wordt de Zoon van zelf met den Vader en den Heiligen Geest in eenheid aangebeden, en ten slotte valt de Middelaar geheel uit, verbleekt geheel de persoon van Immanuel, en komt het er op neder, dat we niet anders doen dan de Deïst, en een God aanroepen. Hiertegen moet zeer ernstig gewaakt, wijl dit ten slotte aan ons geloof en aan onze aanbidding alle Christelijke karakter ontnaemt. Zeker, eens zal het er toe komen, dat de uitverkorenen als heilige eenheid Gods eigen tempel zullen zijn, en geen instrumentele tussenkomst van den Middelaar meer zullen behoeven, maar aan die periode zijn we thans nog niet toe, en we vervalschen onze positie, zoo we ons aanstellen, alsof we tot het volende saamleven reeds waren ingegaan. Daarna, zegt de apostel in 1 Cor. XV: 24, daarna zal het einde zijn, maar ook dan eerst. Alzoo, thans bestaat die toestand nog niet. De rechtstreeksche saamleving met den Drieëenigen toef nog. Tot dat die komt, is en blijft er de middenschakel, en die middenschakel is in den Middelaar gegeven. Thans is die Middelaar nog onze Koning. En eerst als 't groote werk geheel volbracht is, dan zal die Middelaar het Koningschap aan God en den Vader overgeven. Maar eer het daartoe komt, moet Immanuel te niet doen en 'te niet gedaan hebben alle heerschappij en alle macht en kracht', en eerst als dit alles zal volbracht zijn, en alle vijand aan Jezus voeten zal liggen, en de laatste vijand, de Dood, zal vernietigd zijn, zal het groote Middelaarswerk voldeinden, Christus ambt een einde nemen, en met de Voleinding die eenig zalige toestand intreden, waarin God zelf alles en in allen zal zijn.

Zooover echter zijn we thans nog niet. De victorie komt, in beginsel is ze reeds bevochten, maar ze moet nog haar volle uitwerking. Ook wij leven dus nog in den toestand, die door God zelf aan het Middelaarswerk gebonden is, en daaraan zoo lang gebonden zal blijven, tot de Vader zelf er ons van los maakt. Los maakt, wel te verstaan, niet van den Christus, als ons Hoofd, en als de tweede Adam, maar los maakt van den tusschenintredenden dienst van de heilige voorgang, waaronder we thans nog verkeeren. We hebben hier te doen met een verschijnsel, dat op allerlei gebied zich voordoet. Een vader zal zijn kind aan een gouverneur toevertrouwen. Zoolang dit nu aanhoudt, heeft die gouverneur de zorg voor de ontwikkeling van zijn leerling overgenomen. En eerst later, als deze ambtelijke hulp voltooid is, neemt dit gouverneurship een einde. Dit wil nu niet zeggen, dat zulk een kind, zoolang het onder den gouverneur blijft, niet ook onder zijn vader staat, en niet ook zijn vader te gehoorzamen heeft, en niet ook met zijn vader gemeenschap heeft; maar toch, dat alles is dan voorsnog beperkt. Er is nu een tusschentoestand ingetreden, en de vader zorgt voor zijn kind zeer zeker zelf, maar door de ambtelijke hulp van den gouverneur dien hij aanstelde, en die 't kind te zijner tijd in een meer ontwikkeld staat aan den vader terug zal geven. Zoo is 't met de verhouding van 't kind tot den meester op zijn school, tot den begeleider dien zijn vader hem mee op reis geeft, kortom, bij elke verhouding die daaruit ontstaat, dat de vader een deel van wat anders zijn eigen taak is, op derden overdraagt. Nu kan dit in ons aardse leven zijn oorzaak daarin vinden, dat de vader zelf de noodige kunde mist, of te druk bezet is, of den lust mist, doch dit alles valt uiteraard bij God geheel weg. Hier is een andere oorzaak die het tusschentrede van ambtelijke hulp noodzakelijk maakte. Er was hier verworping door zonde en onheilige verhouding ingetreden. Hier heeft 't kind principieel de goede verstandhouding met zijn vader verbroken. En nu is het herstel van de gewenschte verstandhouding ten deze niet mogelijk, tenzij een derde tussenbeide trede, en dit geschiedt nu in den Middelaar, dien God zelf hiertoe besteld heeft.

Dit ambtelijk Middelaarsambt van Christus doet er nu niet op, om ons van den Drieëenigen God gescheiden te houden, totdat de Voleinding in zal gaan, om ons dan eerst Gode nader te brengen. Reeds nu zegt Jezus zullen wij beide, d. i. God en Middelaar, saam tot u komen 'om woning bij u te maken' (Joh. 14: 23). Soms zelfs schijnt het, alsof Jezus, althans voor zijn Apostelen, zijn Middelaarschap reeds vóór de Voleinding op zij schuift, en de rechtstreeksche gemeenschap met den Vader nu reeds laat intreden. Zeer sterk toch is de uitdrukking die we in Joh. 16: 26 aantreffen: 'Ik zeg u niet dat ik den Vader voor u bidden zal, want de Vader zelf heeft u lief'. Maar toch blijkt bij nader inzien van het verband, waarin Jezus zich alzoo uitdruk, dat hier van uitschakeling van het Middelaarschap geen oogenblik sprake is. Vooraf toch zeide de Heere: 'Tot nog toe hebt gij niet geboden in mijn naam'; doch 'in dien dag zult ge juist niet anders dan in mijn naam bidden', en de Vader zal u hooren; niet om uwen wil, maar 'omdat gij mij liefgehad hebt', en geloofd hebt 'dat ik van den Vader ben uitgegaan'. Er is alzo een sprake van, dat 't Middelaarschap hier opzij zou zijn geschoven. Alles blijft integendeel aan Jezus naam verbonden, en niet minder aan de liefde voor Jezus en aan het geloof aan Jezus. Gedoeld wordt alleen hierop, dat we onder het Middelaarschap van Christus niet van den Vader zijn afgesloten, dat de Middelaar niet tusschen ons en den Vader in staat, om ons van Hem af te houden, maar dat integendeel onze verkleeftheid aan Jezus er van zelf toe leidt, dat we in hem den Zoon Gods vinden, en alzo met den Drieëenigen God, als we ons zoo mogen uitdrukken, hier reeds voeling krijgen; dat Jezus deze voeling niet belet, maar bevordert; en dat we zoodoende reeds hier op aarde, vóór ons sterven, en vóór de Voleinding, een intiemer, verborgen omgang met onzen God kunnen erlangen, die toch alleen het zalige loon van een waarachtige vroomheid is en zal blijven.

Alleen maar, dit alles wordt ons alleen in Christus geschonken, alleen in ons lid-zijn van zijn Lichaam gegund. Het is alleen de Middelaar in ons, en de Vader is in den Middelaar. Hoe dichter bij Jezus, hoe nader ge aan uw God zult komen. En omgekeerd,

rafel den band die u aan den Middelaar bindt, iets lossen, en ook uw gemeenschap met den Vader lijdt schade. Niet uw oogbal ziet de sterrenpracht in Gods schepping, maar het is uw ziel, die door uw oog ziet. Hoe zuiverder nu de verhouding tusschen uw ziel en uw oog is, des te klaarder neemt ge die sterrenpracht waar. Maar dan ook omgekeerd, laat uw oog half toegaan of onklaar worden, en al spoedig gaat 't gezicht voor u teloor, en uw ziel kan de pracht en het schoon der sterren niet meer genieten. Het is dus niet zoo, alsof Jezus tot ons zeide: 'Komt tot mij, en ik zal u alles van den Vader verhalen, maar dan ook niet aan de deur van het Vaderhuis, want zelf moogt ge tot den Vader niet toetreden.' Eer omgekeerd is het Jezus, die u zegt: 'Ik ga heen om u in 't huis van mijn Vader plaats te bereiden. Alleen maar, zonder mij komt ge er niet in.'

Juist daarom echter is het noodig, dat we de menscheit gestalte van Jezus hier niet als bijkomstig beschouwen, of in zwevende omtrekken laten verschieten. De menscheit, de vleeschwording van den Christus is geen bijzaak, is maar niet iets voor zijn omwandeling hier op aarde geweest, maar blijft ook in den staat zijner verhooging een der hoofdbedingen van zijn Middelaarschap. Zelfs de Zoon des menschen zou ons geen zoen hebben kunnen aanbrengen, zoo 't niet de Zone Gods was, die de menscheit gestalte had aangenomen, maar op de Vleeschwording kwam het dan toch aan. Daarop was alles gemunt. Alleen daardoor kon van zoen en heil sprake komen. En dit nu heeft niet alleen zoolang stand gehouden, als Jezus het Middelaarswerk op deze aarde volbrengen moest; maar dit duurde voort in zijn opstanding, en houdt evenzo aan, nu de Christus zijn verhoogde positie naast den Troon Gods in de wereld der Serafinen heeft ingenomen. Niet natuurlijk, alsof de lichamelijke gestalte van den Christus volstrecte kopie moest zijn van wat hier op aarde in hem gezien is. In de hogere levenssfeer leeft de Christus thans onder andere wetten, in een andere natuurorde, onder andere bedingen. Er trad verheerlijking ook van de lichamelijke gestalte van den Christus in. Toen de Christus na zijn hemelvaart zich aan twee van zijn apostelen openbaarde, zagen ze merkbaar onderscheid. Er was toen reeds zeer duidelijke verandering ingetreden. Wat op Tabor reeds profetisch was getoond, trad sinds nog sterker in. De menscheit gestalte, waarin de Christus thans bij den Troon Gods zetelt, verraaft een gedaanteverwisseling. Doch dit ontnaemt in niets de volle werkelijkheid aan zijn lichamelijke gestalte. De type-mensch bleef in Jezus, en bleef in hem niet alleen onverzwakt, maar komt zelfs nog sterker thans in Jezus uit, dan ze eens in Adam en Eva aanschouwde was. Daarom moet er tegen alle beneveling van Jezus' zichtbare gestalte in onze voorstelling gewaarschuwd en gewaakt worden. Geen verwarring of ver eenzelviging van den Vader met den Middelaar mag worden toegelaten. De Christus is thans geen 'dienstknecht', meer, in zover in de dienstknechtgestalte de zelfwegwerping, zelfvernietiging en vernedering sprak, maar ambtelijk gaat zijn onderdaanschap nog steeds door. Het Koningschap, dat hem thans verleend werd, is een verleende soevereiniteit. In God Drieëinig alleen is 't alles oorspronkelijk, autonoom en sovereen, bij den Middelaar daarentegen alles verleend, opgedragen en toegekend. In dien zin nu kan ook thans nog van den Christus gesproken worden als orgaan, instrument en werktuig, waardoor de Vader zijn werk volbrengt.

Dit werk is niet enkel het werk der Verlossing, maar evenzeer het werk der Voltooiing. Ware de eens zoo heerlijke engel, die nu duivel werd, niet in zijn tegendeel omgeslagen, en dus ook op deze aarde geen val ingetreden, toch zou 't daarom niet tot in alle eeuwigheid gebleven zijn, gelijk God 't in het Paradijs uit liet komen. Het Paradijs, er kan niet genoeg nadruk op gelegd, was het begin, het stond in den eersten graad, het vertoonde een Schepping die goed, zeer goed was, en waarin van 't onheilige niets te bespeuren viel, maar 't was nog niet het monument van Gods scheppend alvermogen in zijn hoogsten graad. Wat ons door de Profetie in 't nieuwe Jerusalem, onder den nieuwen hemel en op de nieuwe aarde wordt voorgespiegeld, zal in ultrenemende heerlijkheid de pracht van het Paradijs zeer verre te boven gaan. Het eerste werk Gods na de Schepping bestond alzo daarin, dat Hij de wereld uit haar kindergewaad, als 't zoo gezegd mag, zou overleiden in den toestand der volkomenheid,

Dit werk is toen door den val in zijn voortgang gestoord, maar op zich zelf was dit 't groote werk Gods dat vanzelf uit de Schepping voortvloeide. Doch na de demonisering van satan en den val van Adam kwam hier nu een tweede werk Gods bij, t. w. het helen van de breuke en het bieden van waarborg, dat de geheele breuke zich niet door nieuwe scheur herhalen kon. Dit tweede werk nu vindt zijn rustpunt in Golgotha, maar wordt voortgezet tot den einde toe. D.w.z. al wat redbaar is moet in volstrekt zin gered worden; wat niet redbaar is, moet worden uitgestooten, en wat in de eeuwige glorie ingaat, mag geen smet en rimpel meer vertoonen. Die twee machtige werken Gods, de opvoering van de Schepping tot haar hoogsten graad, en het wegnemen uit onze menschenwereld van alle onheilheiligheid, zijn niet afgezonderd gebleven, maar vermengd en ineengevloeid, en het is door den Middelaar dat eens op die beiden 't 'Het is volbracht' van het Kruis toepasselijk zal zijn.

Het is het gebroekene en het onheilheilig, na den val, dat hierbij het Middelaarschap onmisbaar maakt. Zoodaas ons menscheit geslacht, met inbegrip van den kring van uitverkorenen, thans in deze wereld staat, ontbreekt ons de kracht van het gave en onvervalschte, die bij eerste schepping ons werd ingeschapen. Niemand onzer is in den opzet van zijn innerlijk bestaan meer heel. De spanveer van 't eeuwig leven is in ons allen gebroken, en daarom kan uit ons, zoo als we nu zijn, geen herleving of beter opkomen. Vandaar de noodzakelijkheid, dat we ingeënt worden met zuiverder lot, en dat de gaafheid van onzen levenswortel ongeschonden uitging kan vinden. Dit nu is in Christus geschied en kon alleen in Christus geschieden, wijl in Hem de gaafheid, de zuiverheid door niets gestoord was. Het heilige in hem leed door zijn vernedering niets. Zelfs toen hij de klacht overnam: 'een worm en geen man', was alle doodelijk element van het onvage en onheilheiligte uitgesloten. Waar het nu tusschen God Drieëinig en ons menscheit geslacht op wegname van die scheur, zoodat die onzichtbaar werd, en op voltooiing van de zuivere heerlijkheid aankwam, kon geen gewoon mensch als orgaan of instrument om ten behoeve dien dubbelen dienst doen. Dat machtige werk kon niet tot stand komen, of er moest een volstrect gave aanvang en een smetteloos heilig uitgangspunt gegeven worden. Dit kon niet uit ons opkomen. God alleen kon 't ons toebrengen. Dit heeft God toen gedaan, en vandaar dat we in alles van de gebondenheid aan den Middelaar afhankelijk zijn. Niet maar op Golgotha, maar evenzo nu. Denk u den Middelaar als nu, na het Kruis, terzijde geschoven, en nooit en nimmer zou de Voleinding kunnen ingaan. Het werk is principieel, maar volstrect niet actueel met het Kruis ten einde gebracht. Het Middelaarswerk is al deze eeuwen na de Hemelvaart doorgestaan. Het gaat nog elken dag, en elk uur door, en het kan geen einde nemen, zoolang het gansche tweeledige werk niet voltooid of volmaakt is. Het moet af zijn, zal de Voleinding ingaan.

Nu zijn er die gewild hebben, dat eens, als dit werk, in zijn tweeledigen zin voldeind zou zijn, alsdan die Christus ook geen reden van bestaan meer zou hebben. Natuurlijk wel als Zone Gods, maar niet meer als Zoon des menschen. Als een krijg die te voeren is, gelukkig voltooid is, en de absolute zekerheid intreedt, dat deze krijg niet kan noch zal vernieuwd worden, dan vervalt elke reden om nog een leger of vloot in stand te houden. Welnu, geheel het Middelaarschap is door God ingesteld als een afdoende middel om de vijandige macht, die om Gods hemelsch paleis het beleg had geslagen, aan te vallen, te verdrijven en te vernietigen. De apostel stelt het opzettelijk zoo voor, en Jezus zelf stond tot den einde toe onder de gewaarwording van een vijandelijke macht die hem belagde. Reeds de verzoeking in de woestijn deed dit uitkomen. 'Overste' is een militaire naam, en tot tweemaal toe qualificeert Jezus den satan als den 'overste', d. i. als den commandant van de vijandelijke macht die de wereld tegen hem overstelde. Hiermede nu hangt 't saam, dat de apostel, sprekende van het einde van 't Middelaarschap, 't al saamvat in de ééne betuiging, dat het groote werk dat eens voltooid moet worden, hierin bestaat, dat alle vijanden van God en zijn Koninkrijk in een niets sparenden krijg aangevallen, overwonnen en vernietigd worden, zoodat 't ten slotte alles aan de voeten van den Middelaar ligt. Is het hiertoe nu eenmaal gekomen, dan spreekt 't vanzelf, dat de strijd uit heeft, gelijk dit ons in de Openbaring dan ook duidelijk getoond wordt.